

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ЗАПОРІЖСТАЛЬ»

У сучасних ринкових умовах господарювання підвищення якості й конкурентоспроможності виробничо-технічної бази підприємств є важливим чинником росту їх економічної стабільності й подальшого розвитку. Протягом останніх років в Україні науково-технічний прогрес протікав переважно на еволюційній основі, головним чином, шляхом удосконалення діючої технології, часткової модернізації машин та обладнання, а пріоритети в розвитку виробничо-технічної бази недостатньо погоджувалися з економічними результатами розвитку виробництва. Недостатня увага приділялася таким формам розвитку виробничо-технічної бази, як технічне переозброєння підприємства.

Ключовим фактором розвитку людства починаючи з другої половини ХХ ст. стали інновації, як наслідок поєднання результатів наукової діяльності та їх подальшого практичного впровадження у найрізноманітніші галузі суспільної діяльності. Інноваційна діяльність на сьогоднішній день залишається чи не найважливішим чинником у забезпеченні ефективної діяльності, як окремих підприємств, так і глобальної економічної системи в цілому.

Головними чинниками, що стримують інноваційну діяльність вітчизняних підприємств залишаються нестача власних коштів, недостатня фінансова допомога держави, значні витрати на нововведення, економічний ризик, відсутність інформації про нові технології, відсутність кваліфікованого персоналу, відсутність попиту на продукції в країні та за її межами [2].

Протягом останніх десяти років загальна сума витрат на інноваційну діяльність має тенденцію до зростання, проте переважну їх частину складають саме власні витрати, тоді як частка державних витрат та іноземних вкладень є порівняно невеликою. Це призводить до сталої тенденції у погіршенні матеріально-технічної бази та негативно позначається на результатах їх діяльності [1].

Для вдосконалення інноваційної моделі розвитку вітчизняної економіки велике значення мають фінансові ресурси, зокрема іноземні капіталовкладення, оскільки державне фінансування перебуває на низькому рівні (0,2 % від загального обсягу). Тоді як в зарубіжних країнах на досить значному рівні розвинуте венчурне інвестування інноваційної діяльності, в Україні дана сфера потребує вдосконалення та незалежної державної підтримки. За допомогою венчурного фінансування активізуються інноваційні процеси, що є поштовхом для розвитку науки, виробництва і ринку [3].

Одним із чинників, які негативно впливають на інноваційний розвиток підприємств та відштовхують іноземних інвесторів є складність податкової системи України. Для іноземних інвесторів як легальних платників податків, українська система є занадто складною та обтяжливою для інноваційної діяльності, яку вони фінансують. Саме тому, необхідно переглянути та удосконалити податкову систему

України, що значним чином підвищить рівень інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств та інноваційного розвитку.

ПАТ «Запоріжсталь» - підприємство з повним металургійним циклом, яке займає лідируючі місця по виробництву сталі в Україні, обсягами експорту, постачання валюти, а також податкових відрахувань. У 2015 році комбінат перерахував до бюджетів усіх рівнів близько 2,5 млрд. гривень [4].

Проектні потужності комбінату дозволяють виробляти близько 6,3 млн. тонн агломерату, 4,2 млн. тонн чавуну, 4,07 млн. тонн сталі, порядку 3,7 млн. тонн гарячого прокату, і порядку 1,2 млн. тонн холодного прокату.

Сьогодні МК «Запоріжсталь» веде активну модернізацію та реконструкцію існуючого обладнання, впроваджує інновації, постійно збільшуючи обсяги та ефективність виробництва, підвищуючи якість продукції, скорочуючи витрати.

Пріоритетними напрямками техпереозброєння є: енерго- та ресурсозбереження; підвищення якості та розширення сортаменту металопродукції; збільшення виробництва продукції; захист навколишнього середовища.

Один з пріоритетних напрямків діяльності «Запоріжсталі» - підвищення енергоефективності та раціональне використання ресурсів.

Енергозберігаючі заходи, здійснювані в різних структурних підрозділах МК «Запоріжсталь» на постійній основі дозволили в 1 кварталі 2015 року, порівняно з аналогічним періодом 2014 скоротити споживання природного газу на 18 % на тлі збільшення обсягів виробництва продукції на 5 % [4].

Енергозберігаючі заходи МК «Запоріжсталь», заплановані на 2017 рік: подача коксового газу на повітрянагрівачі доменних печей; подача коксового газу за запальні горни агломашин; впровадження автоматизованої системи комерційного обліку енергетичних ресурсів; будівництво НТА - 4 з установкою регенерації сірчаної кислоти.

На МК «Запоріжсталь» активно залучають персонал у вирішення питань з енергозбереження та удосконалення виробництва. У серпні 2012 року на підприємстві стартувала програма безперервного вдосконалення. Безперервне вдосконалення - комплексний системний підхід до вирішення виробничих проблем, оптимізація виробничих процесів для зниження витрат сировини, матеріалів, часу виробничого циклу і поліпшення якості продукції, що випускається. У 2014 році на «Запоріжсталі» подано більше 80 інноваційних пропозицій, які не вимагають витрат, спрямованих на зниження споживання паливно-енергетичних ресурсів, а також шість інвестиційних проектів [4].

Загальними напрямками розвитку ПАТ «Запоріжсталь» є посилення конкурентних позицій комбінату на ринку, збільшення обсягів продажу та прибутковості виробленої продукції. Підприємство прагне розширити присутність своєї продукції не лише на внутрішньому, а й на світовому ринках. Позиціонуючи себе як підприємство, що веде прозорий бізнес, ПАТ «Запоріжсталь» прагне надавати своїм клієнтам високоякісну продукцію та найкращий сервіс. Для досягнення поставленої мети, підприємство веде активну інноваційну діяльність. Забезпечення інноваційного розвитку ПАТ «Запоріжсталь», потребує відповідних заходів, як від керівництва підприємства, так і від нашого уряду [4].

В першу чергу, уряд має налагодити державну підтримку ПАТ «Запоріжсталь» та інших підприємств, які активно займаються інноваційною діяльністю. Вагомим фактором, який підштовхне керівництво підприємства до впровадження інновацій, може стати надання ПАТ «Запоріжсталь» пільгових кредитів, середньострокових

кредитів зі зниженими кредитними ставками, субсидій, митних пільг, за умови, що прибуток від реалізованої продукції буде реінвестовано в розвиток інноваційної інфраструктури підприємства.

Також, чільне місце має вдосконалення нормативно-правової бази, яка регулює впровадження інновацій на промислових підприємствах України. Повинен забезпечитися належний контроль за використанням фінансів на інноваційні проекти з боку органів виконавчої влади усіх рівнів.

Підприємство, має активно займатися страхуванням ризиків, які пов'язані з інноваційною діяльністю підприємств.

Для забезпечення інноваційного розвитку, ПАТ «Запоріжсталь» може організувати співпрацю з аналогічними підприємствами, такими як ПАТ «Азовсталь» та ПАТ «Дніпроспецсталь». Співпраця передбачає передачу навичок, знань, технологій, методів виробництва, зразків виробництва, що забезпечить розвиток науково-технічного прогресу шляхом створення нових продуктів, процесів, матеріалів та послуг.

На підприємстві, має підвищитися кваліфікація персоналу, який займається інноваційною діяльністю. Це можуть бути перепідготовки, тренінги, семінари для працівників підприємства. Повинна створитися досконала система інноваційно-інформаційного забезпечення шляхом об'єднання фахівців з різних підрозділів, які займаються науково-дослідними розробками, проектно-конструкторськими роботами, маркетинговими дослідженнями, виробничою реалізацією інновацій, управлінням фінансами та іншими видами діяльності, які пов'язані з реалізацією інноваційних проектів. А також, створення маркетингових груп на підприємстві, які займатимуться інформаційним забезпеченням новинок на ринку та братимуть активну участь у генеруванні нових ідей щодо оновлення асортименту продукції, впровадження нових технологій та впровадження організаційних інновацій на підприємстві [4].

Також, керівництво підприємства повинно зайнятися вихованням інноваційно мислячої молоді шляхом її спрямування на генерування перспективних науково-технічних ідей та пошуку шляхів їх практичної реалізації. Це можуть бути різноманітні олімпіади, конкурси, семінари, тренінги та презентації в освітніх закладах різних рівнів.

Основні напрямки роботи: система преміювання по КПЕ, розроблена і впроваджена в підрозділах комбінату; переліки КППтО (контрольовані параметри технології та обладнання), розроблені для підвищення якості продукції; оптимізація виробничих процесів за допомогою хвиль операційних поліпшень, проведених у підрозділах комбінату; системний аналіз причин відхилень співробітниками всіх рівнів з розробкою коригувальних та попереджувальних заходів; система подачі пропозицій і робота команд безперервного вдосконалення; «Школа виробничих менеджерів» на базі відділу безперервного вдосконалення МК «Запоріжсталь»; «5С» - система організації робочого місця, яка значно підвищує ефективність і керованість процесів, покращує корпоративну культуру і піднімає продуктивність праці.

Таким чином, проаналізовано інноваційну діяльність підприємства ПАТ «Запоріжсталь», розглянуті проблеми, які виникають в процесі її реалізації, та визначено шляхи її вирішення. В перспективі, стратегічним завданням для керівництва підприємства є використання конкурентних переваг у сфері високих технологій та поступове залучення в виробництво іноземних інвестицій, що стане запорукою розвитку підприємства.

Основний зміст інноваційної стратегії розвитку підприємств України має полягати у формування досконалої та ефективної державної політики регулювання діяльності інноваційних підприємств. Здійснюючи політику регулювання і стимулювання інноваційного розвитку, держава повинна постійно вирішувати проблему балансу розподілу ресурсів між підприємствами. За цих умов надійною запорукою інтенсифікації інноваційної діяльності національних суб'єктів господарювання є добре зважена державна інноваційна політика, яка об'єднає науку, техніку, підприємництво, економіку і управління та торкнеться практично усіх сфер діяльності ринкової інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Ратушняк О. Г. Аналіз інноваційної активності промислових підприємств України [Текст] / О. Г. Ратушняк, О. Г. Лялюк // Вісник ХНУ. Серія "Економічні науки". – 2015. – № 2, т. 1. – С. 132-135.
2. Федулова Л. І. Підходи до формування дієвої інноваційної стратегії України / Л. І. Федулова, І.А. Шовкун // Наука та інновації. – 2010. – Т.5. – № 3. – С. 5–15.
3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (<http://www.kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list? currDir=48718>).
4. Офіційний сайт ПАТ «Запоріжсталь». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zaporizhstal.com/uk/>